

**RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.**

**A R R E S T**

**nr. 67.219 van 30 juni 1997  
in de zaak A. 36.868/IV-12.054.**

In zake : Eduard VAN DEN BOSCH (overleden),  
Rechtsgeding hervat door :  
1. Marie-Theresia LAMOTTE,  
2. Dirk VAN DEN BOSCH,  
3. Ilse VAN DEN BOSCH,  
die woonplaats kiezen bij  
Advocaat J. MOORTGAT,  
kantoor houdende te ANTWERPEN,  
J. Van Rijswijcklaan 1-3

tegen :

1. de stad MECHELEN,
2. het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door  
de gouverneur van de provincie ANTWERPEN.

-----  
**D E R A A D V A N S T A T E , I V e K A M E R ,**

Gezien het verzoekschrift dat Eduard VAN DEN BOSCH op 23 september 1987 ingediend heeft om de vernietiging te vorderen van de beslissing van 24 maart 1987 van de burgemeester van de stad Mechelen waarbij hem de tuchtmaatregel van schorsing voor 21 dagen met beroving van wedde wordt opgelegd en van de beslissing van 27 juli 1987 van de Gouverneur van de provincie Antwerpen waarbij zijn beroep tegen de beslissing van de burgemeester wordt verworpen;

Gelet op het arrest nr. 43.931 van 7 september 1993 waarbij het besluit van 27 juli 1987 van de gouverneur van de provincie Antwerpen waarbij het beroep van Eduard VAN DEN BOSCH tegen het besluit van 24 maart 1987 van de burgemeester van de stad Mechelen houdende het opleggen van een schorsing met beroving van wedde van 21 dagen, als niet ontvankelijk en niet gegrond wordt vernietigd, waarbij de debatten worden heropend en waarbij het door de Auditeur-generaal

aangestelde lid van het Auditoraat ermee wordt belast het onderzoek van de zaak volledig af te doen;

Gezien het verslag artikel 13 opgemaakt door Auditeur F. DE BUEL;

Gelet op de beschikking van 24 januari 1994 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gezien het overlijden van verzoeker Eduard VAN DEN BOSCH op 5 februari 1997;

Gezien het op 16 april 1997 aan de Raad van State gerichte verzoekschrift waarbij Advocaat J. MOORTGAT verklaart het geding te hervatten namens Marie-Theresia LAMOTTE, Dirk VAN DEN BOSCH en Ilse VAN DEN BOSCH;

Gelet op de beschikking van 22 januari 1997 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 15 april 1997;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat J. MOORTGAT, die verschijnt voor verzoeker;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur F. DE BUEL;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. F. VAN DER JEUGHT, adjunct-commissaris bij de politie van de stad Mechelen stelt, op 22 mei 1986, een verslag op ten laste van verzoeker.

In dit verslag wordt verzoekers uitdagende toon tegen de adjunct-commissaris verhaald tijdens een woordenwisseling op 21 mei te 14.50 uur in verband met het roken in het permanentielokaal. 's Avonds zou zich, om 21.50 uur een nieuw incident hebben voorgedaan tussen dezelfde personen : Verzoeker zou geroepen hebben dat hij door zijn meerdere, in het bijzijn van een burger belachelijk was gemaakt, met de toevoeging : "Als ge nog één keer durft zeggen om mijn sigaret uit te doen, dan duw ik ze uit in uw gezicht; ja dan duw ik ze uit in uw gezicht. Ik heb geen schrik van U; ze kennen me hier nog niet". Verzoeker zou "met de vuist op een kast" geslagen hebben, gestampvoet hebben, een raam met geweld dicht-geslagen hebben en nogmaals op de kast geslagen hebben. Toen verzoeker daags nadien uitgenodigd werd om zich in het bureau van de adjunct-commissaris te melden zou hij tot tweemaal toe gezegd hebben : "dat hij zelf naar beneden komt, hij heeft jongere benen dan ik".

1.2. Na inzage van dat verslag schrijft verzoeker op 3 juni 1986 aan de commissaris dat hij 's middags eerst beledigd werd door de adjunct-commissaris in het bijzijn van een burger, en dat hij, 's avonds, door de adjunct-commissaris en in het bijzijn van collega's, er valselijk van beschuldigd werd het permanentielokaal in wanorde te hebben achtergelaten, waardoor hij zich kwaad gemaakt heeft. Hij merkt evenwel op dat hij zich "geenszins gedragen (heeft) zoals in het verslag vermeld" en vraagt aan de commissaris om een tussenkomst teneinde de toestand geschapen door adjunct-commissaris F. VAN DER JEUGHT te normaliseren.

In zijn repliek, van 27 juni 1986, stelt F. VAN DER JEUGHT dat hij verzoeker niet heeft beledigd en dat hij de betrokkene 's avonds enkel heeft gevraagd of hij wist wie in het permanentielokaal was geweest, hetgeen verzoeker in woede heeft doen uitbarsten.

1.3. In een verslag van 7 juli 1986 aan de burgemeester stelt commissaris MARIVOET verzoekers handelwijze voor als een "blijk (...) van ongehoorzaamheid, van een totaal gebrek aan respect" met bedreiging met lichamelijk geweld tegenover een officier. Hij wijst erop dat de reactie van verzoeker "een overreactie" was die "abnormaal (was) in verhouding tot de feiten die er aanleiding toe gaven", maar dat "de volgende dag, toen het gezond verstand normaliter weer de bovenhand moest gehaald hebben, (...) dat bij VAN DEN BOSCH niet het geval (bleek vermits) hij weigerde gevolg te geven aan het bevel van dezelfde officier op een wijze die nogmaals het gemis aan respect voor het gezag onderlijnde".

Het verslag stelt verder: "Inzake gedrag en houding van VAN DEN BOSCH tegenover zijn meerderen kunnen wij erop wijzen dat hij als het ware allergisch is aan gezag en niet kan of niet wil begrijpen dat een overste hem kan bevelen, terechtwijzen of berispen. Voorgaanden terzake zijn te vinden in zijn persoonlijk dossier (...). Het is duidelijk dat wij ons afvragen of een dergelijke ingesteldheid niet ongeschikt maakt om te functioneren in een hiërarchisch gestructureerde dienst die een politiekorps dan toch is".

1.4. Commissaris MARIVOET wint vervolgens getuigenverklaringen in. Hoofdinspecteur VAN MOER bevestigt gehoord te hebben dat F. VAN DER JEUGHT in de namiddag van 21 mei 1986 "op korte en bevelende toon" verzoeker, die bezig was een persoon te ondervragen, aangemaand heeft zijn sigaret uit te doen. Hij bevestigt ook niets gehoord te hebben "van een antwoord van VAN DEN BOSCH of van enige verdere reactie". Drie politieagenten bevesti-

gen de gebeurtenissen van 21 mei 's avonds, met name dat verzoeker zeer opgewonden en kwaad tegen F. VAN DER JEUGHT tekeer is gegaan.

Op 13 augustus 1986 gaat de commissaris over tot "een vorm van confrontatie" tussen verzoeker en F. VAN DER JEUGHT. Verzoeker blijft bij zijn versie van de gebeurtenissen, met name dat F. VAN DER JEUGHT hem "op een onbeschofte manier" en in het bijzijn van een burger gewezen heeft op het verbod om te roken, dat hij de vraag of hij in het permanentiebureau was geweest "als een directe beschuldiging" en een uitdaging aanzag waarop hij zeer kwaad is geworden en tegen F. VAN DER JEUGHT gezegd heeft: "Als gij mij nog eens op die onbeschofte manier het roken verbiedt, dan duw ik mijn sigaret uit in uw gezicht". F. VAN DER JEUGHT zijnerzijds betwist dat hij op onbeschofte manier aan verzoeker een opmerking gemaakt heeft over het roken en stelt dat zijn optreden dus niet de oorzaak kan geweest zijn van wat later op de dag gevolgd is. Hij geeft wel toe "een miniem voorbehoud (te maken) voor bepaalde punten zoals het stampvoeten en slaan op tafel of kast", maar bevestigt toch "dat VAN DEN BOSCH op dat ogenblik volledig over zijn toeren was en zeer geëmotioneerd". Hij besluit dat het niet onmiddellijk zijn bedoeling was geweest een verslag ten laste van verzoeker op te maken, maar dat slechts gebeurd is nadat gebleken was dat verzoeker 's anderendaags niet wou ingaan op zijn verzoek om de zaak bij hem te komen uitpraten.

1.5. Nadat de commissaris het verslag van het psychologisch onderzoek waaraan hij verzoeker heeft laten onderwerpen teneinde na te gaan of hij al dan niet geschikt is om in een politiekorps te functioneren, ontvangen heeft, stelt hij op 18 december 1986 ten behoeve van de burgemeester een "tuchtverslag" op. Er wordt verwezen naar de woedeuitval en bedreiging "met lichamelijke geweldpleging" vastgesteld ten laste van verzoeker met als oorzaak "twee incidenten", enerzijds

de woordenwisseling in de namiddag van 21 mei 1986 en anderzijds de woedeuitbarsting op de avond van diezelfde dag nadat F. VAN DER JEUGHT aan verzoeker had gevraagd of hij in zijn bureau binnen geweest was. Er wordt ook verwezen naar de weigering van verzoeker om zich 's anderendaags bij F. VAN DER JEUGHT aan te melden. Het optreden van verzoeker jegens een officier wordt "onaanvaardbaar" genoemd en aan de burgemeester wordt voorgesteld verzoeker "te verhoren met het oog op het opleggen van een passende sanctie".

1.6. Op 12 januari 1987 roept commissaris MARIVOET verzoeker op om zich op 27 januari 1987 bij de burgemeester aan te melden "teneinde verhoord te worden inzake een tuchtdossier ten uwe laste".

Tijdens dat verhoor ontkent verzoeker dat hij op arrogante en uitdagende wijze gereageerd zou hebben op de opmerking van F. VAN DER JEUGHT om niet meer te roken. Hij zegt wel zich beledigd gevoeld te hebben door het bevel van de officier, gegeven in aanwezigheid van een burger. Omtrent de woedeuitbarsting 's avonds erkent verzoeker dat hij gezegd heeft: "als gij mij nog eens op die manier het roken verbiedt, duw ik mijn sigaret uit in uw gezicht". Hij erkent ook dat hij daags nadien geweigerd heeft bij adjunct-commissaris F. VAN DER JEUGHT te komen.

Verzoekers raadsman wijst erop dat er sprake is van "uitlokking" vanwege F. VAN DER JEUGHT, dat "de grondslag" van het dossier "gebaseerd is op een leugen" en dat de reactie van verzoeker hem niet ten kwade kan worden geduid.

Inmiddels is ook een getuigenverklaring van de bij het incident aanwezige "burger" voorhanden. Daarin wordt de stelling van verzoeker bevestigd. F. VAN DER JEUGHT heeft "kortaf en op autoritaire toon (gezegd) : 'Doe die sigaret uit'", hij heeft dit "even onbeschoft, (...) tot driemaal toe, (herhaald)" en Eduard VAN DEN BOSCH heeft "in geen geval (...) gerepli-

ceerd, laat staan dat hij brutaal zou geweest zijn, opgestaan zijn of de man een sigaret aangeboden hebben".

1.7. Om reden van "bepaalde elementen" die verzoeker en zijn raadsman tijdens het verhoor naar voren hebben gebracht, maar die niet nader worden uiteengezet besluit de burgemeester dat "een bijkomend onderzoek noodzakelijk is", dat het dossier met die gegevens aangevuld zal worden en dat verzoeker "te gepasten tijde" uitgenodigd zal worden om er opnieuw kennis van te nemen.

1.8. In het kader van dit bijkomend onderzoek :

- verklaart hoofdinspecteur VAN MOER, getuige van het eerste conflict tussen verzoeker en F. VAN DER JEUGHT op 2 februari 1987 dat verzoeker als reactie op het bevel om met roken te stoppen "de schouders optrok en zijn gezicht in een grimas trok", maar dat hij "niet opgestaan (is) en de (...) officier evenmin gevolgd (heeft) naar diens bureel". Hij voegt eraan toe : "Ik vond de wijze waarop de heer VAN DER JEUGHT het bevel gaf overdreven. Het is mij gekend dat deze officier, op het fanatieke af, tegenstander is van roken in zijn aanwezigheid. Het komt bijvoorbeeld regelmatig voor dat hij, bij het begin van zijn permanentiedienst, de asbakken met hun inhoud in de papiermand deponeert"
- preciseert F. VAN DER JEUGHT de door verzoeker jegens hem gehanteerde terminologie en handhaaft zijn standpunt aangaande het bevel om het roken te stoppen
- redigeert commissaris MARIVOET een nieuw verslag. Daarin zet hij het volgende uiteen :

"Ik ben van gevoelen dat bij het verweer wordt afgeweken van de kern van de zaak, dat wil zeggen van de feiten die VAN DEN BOSCH ten laste worden gelegd.

Mijns inziens komt het er op neer dat alleen moet nagegaan worden of VAN DEN BOSCH zich al dan niet schuldig gemaakt heeft aan die feiten, namelijk :

1. Heeft VAN DEN BOSCH zich onbetamelijk gedragen tegenover een overste, enerzijds door de uitlating 'Gij zijt nog te jong om met mijn

voeten te spelen' en anderzijds door de reactie bedoeld voor een officier : 'Dat hij zelf komt, hij heeft jonger benen dan ik'?

- Tijdens zijn verhoor geeft VAN DEN BOSCH toe alleen de laatste zin te hebben gezegd en daardoor geen uitvoering gaf aan het bevel van een officier.
  - Dat de eerste zin eveneens door VAN DEN BOSCH werd uitgesproken blijkt uit de verklaring van getuige MEEUS Georges (...).
2. Heeft VAN DEN BOSCH een officier mondeling bedreigd met lichamelijk geweld door hem toe te roepen : 'Als gij mij nog eens op die manier het roken verbiedt, duw ik mijn sigaret uit in uw gezicht'?
- Dat wordt toegegeven door VAN DEN BOSCH en werd trouwens bevestigd door meerdere getuigen.

Met betrekking tot die uitlatingen verwijzen wij naar de bijkomende verklaring van adj. commissaris VAN DER JEUGHT, waar deze zegt dat de gezegden van VAN DEN BOSCH vulgairder waren.

3. Heeft VAN DEN BOSCH, één en meerdere dagen na de feiten, tot drie maal toe tegenover ondergetekende benadrukt dat hij in voorkomend geval zijn bedreiging zou ten uitvoer brengen, hetgeen inhoudt dat hij lichamelijk geweld tegenover een overste niet zou schuwen ?

- Zulks wordt ontkend door betrokkene, maar wij bevestigen onze verklaring terzake in zijn geheel.

Zodoende menen wij dat er voldoende gronden voorhanden zijn om een sanctie tegenover agent VAN DEN BOSCH te verantwoorden.

Evengoed zijn wij van mening dat wanneer de beoordeling moet gaan over die bepaalde feiten, ook bij de evaluatie van het verweer slechts rekening kan gehouden worden met elementen, argumenten en getuigenissen met direct verband tot die feiten.

Gelet op de verklaringen van VAN DEN BOSCH en op de inhoud van het samenvattend betoog zijn volgende zaken m.i. irrelevant :

- \* De opmerking dat een getuige, VAN MALDERGHEM Nancy niet verhoord werd.
  - Deze persoon was geen getuige van de feiten waarvan sprake.
- \* De zogenaamde insinuatie als zou VAN DEN BOSCH geestesgestoord zijn en ongeschikt voor de dienst en ons voorstel betrokkene te onderwerpen aan een psychodiagnostische test.
  - Dat was een uitvloeisel van de feiten omdat de overreactie van VAN DEN BOSCH niet anders dan abnormaal kan bestempeld worden.

- \* Het verwijt aan adj. comm. VAN DER JEUGHT als zou deze het gerucht verspreid hebben dat VAN DEN BOSCH een 'maft' is die moet geïnterneerd worden.
  - Onafgezien dat het omzeggens onmogelijk is de bron van een gerucht na te gaan heeft een onderzoek terzake of een getuigenverhoor (zoals gevraagd door VAN DEN BOSCH met zijn aangetekende brief d.d. 31.1.1987) niets te maken met de ten laste gelegde feiten.
- \* Het verwijt aan adj. commissaris VAN DER JEUGHT dat deze de feiten zou uitgelokt hebben door een ondergeschikte te beledigen en door niet de nodige diplomatie aan de dag te leggen bij het geven van een bevel.
  - Ten eerste is het inherent aan de functie van een overste dat hij bevelen geeft, uiteraard ook op korte of bevelende toon, en indien nodig een ondergeschikte om uitleg vraagt.
  - Ten tweede waren de voorvallen die bedoeld worden, nl. het rookverbod en de vraag of VAN DEN BOSCH het lokaal van de officier betreden had, in geen geval van die aard om de reactie van VAN DEN BOSCH te rechtvaardigen.

Verder wordt bezwaar gemaakt tegen stukken of teksten uit vroegere tuchtdossiers omdat ze tendentius zouden gekozen zijn en buiten elk verband staan.

Tendentius betekent dat aan de waarheid tekort gedaan wordt en dat is zeker niet het geval. De teksten staan ook niet buiten verband omdat ze aantonen dat het offensieve gedrag van VAN DEN BOSCH t.o.v. een overste geen éénmalig gebeuren was.

Tenslotte achten wij het nodig terug te komen op de feiten die zich voordeden in de namiddag in het permanentielokaal en die mede aanleiding waren voor de reactie van VAN DEN BOSCH 's avonds.

VAN DEN BOSCH beweert dat de desbetreffende verklaring van adjunct-commissaris VAN DER JEUGHT vals is. VAN DEN BOSCH zegt dat hij helemaal niet heeft gereageerd en dat hij zich door de wijze waarop hem rookverbod werd opgelegd in aanwezigheid van een meisje beledigd voelde.

Adjunct-commissaris VAN DER JEUGHT bevestigt zijn verslag in zijn geheel, ook nadat hij inzage kreeg van een verklaring van Hoofdinspecteur VAN MOER die de versie van VAN DEN BOSCH bevestigt.

De verklaring van het meisje in kwestie komt overeen met de versie van VAN DEN BOSCH. Ik meen echter dat deze verklaring op zijn waarde moet beoordeeld worden omdat zij verhoord werd door een collega van VAN DEN BOSCH en dus uitsluitend op grond

van informatie die VAN DEN BOSCH voorafgaand aan zijn collega verstrekke. De tegenstrijdige verklaringen laten bijgevolg niet toe de juiste toedracht te bepalen.

Alhoewel VAN DEN BOSCH in zijn verdediging zwaar tilt aan het voorval van in de namiddag, zijn wij van oordeel dat wat er zich ook heeft voorgedaan in geen geval als rechtvaardiging van zijn latere reactie kan aanvaard worden".

1.9. Op 17 maart 1987 wordt verzoeker opnieuw gehoord door de burgemeester. Blijkens de termen van het proces-verbaal wordt het verhoor beperkt tot de in het sub 1.8 vermelde verslag relevant genoemde feiten, met name de feiten die zich op 21 mei 1986 om 9.30 uur hebben voorgedaan.

1.10. Op 24 maart 1987 neemt de burgemeester dan de bestreden beslissing. Zij is in volgende termen gesteld:

- "Wij (...) Burgemeester van de Stad Mechelen,
- Gelet op artikel 90 in fine en artikel 180 van de gemeentewet;
  - Gelet op het tuchtdossier ten laste van politieagent Edward VAN DEN BOSCH wegens diens gedrag en uitslatingen op 21 mei 1986 ten aanzien van adjunct-commissaris van Politie François VAN DER JEUGHT;
  - Overwegende dat uit het dossier ten minste kan weerhouden worden dat betrokkene zich smadelijk heeft uitgelaten ten aanzien van een officier, hetgeen overigens niet - behalve een welbepaald woordgebruik - wordt betwist;
  - Overwegende dat de aangevoerde provocatie als grond van verschooning niet kan worden aanvaard maar het uitgeoefende ambt juist geen overmatig gedrag toelaat, zeker in aanwezigheid van collega's en ten aanzien van een meerdere;
  - Overwegende dat de rechten van de verdediging wel degelijk nauwgezet werden gevrijwaard vermits betrokkene o.a. afdoende gelegenheid heeft gekregen het dossier in te zien en met zijn raadsman verweermiddelen voor te brengen;
  - Overwegende dat het horen van bijkomende getuigen ter zake niet dienend is;
  - Overwegende dat tuchtrechterlijke precedents er op wijzen dat het onbetamelijk gedrag van politieagent Edward VAN DEN BOSCH niet als uitzonder-

lijk kan worden beschouwd zodat een gepaste sanctie verantwoord is;

BESLUIT :

Artikel 1 : Politieagent Edward VAN DEN BOSCH wordt gesanctioneerd met een schorsing met beroving van wedde van 21 dagen.

Artikel 2 : De tuchtstraf zal opgelegd worden zodra de dienstmogelijkheden zulks toelaten".

De straf is ten uitvoer gelegd van 1 tot 21 mei 1987.

1.11. Namens verzoeker vraagt Advocaat J. MOORTGAT op 9 april 1987 de gouverneur van de provincie Antwerpen het besluit van 24 maart 1987 te vernietigen, op grond van de artikelen 86 en 87 van de (oude) gemeentewet.

1.12. De gouverneur beslist op 27 juli 1987, in zoverre het beroep moet worden beschouwd als een beroep bedoeld in artikel 180 van de gemeentewet, dat enerzijds het beroep niet ontvankelijk is omdat het bezwaar werd ondertekend door Advocaat J. MOORTGAT en niet door verzoeker en geen enkele bepaling een advocaat machtigt om het beroep bedoeld bij artikel 180 van de gemeentewet namens zijn cliënt in te stellen, anderzijds dat het niet gegrond is, omdat verzoeker gestraft werd op basis van bewezen en toegegeven feiten en dat de strafmaat niet onredelijk was gelet op onder meer reeds uitgesproken tuchtstraffen.

1.13. Bij arrest nr. 43.931 van 7 september 1993 vernietigt de Raad van State de beslissing van de provinciegouverneur om reden dat de gouverneur niet bevoegd was om die beslissing te nemen; dit ten gevolge van het arrest van het Arbitragehof nr. 73 van 22 december 1988 waarbij bepaalde zinsneden uit artikel 180 van de oude gemeentewet vernietigd werden.

Ten aanzien van de beslissing van de burgemeester van 10 april 1987 overweegt het arrest nr. 43.931 het volgende:

"Overwegende dat het aanwijzen van de overheid die bevoegd is om uitspraak te doen over een beroep strekkende tot hervorming een essentieel gegeven vormt, bij gebrek waaraan dat beroep niet doelmatig is; dat, inzonderheid, niet kan worden geredeneerd dat bij gebrek aan het aanwijzen van de bevoegde overheid, de Vlaamse Executieve bevoegd was, aangezien luidens artikel 78 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de Executieve geen andere macht heeft dan die welke de Grondwet en de wetten en decreten krachtens de Grondwet uitgevaardigd, haar uitdrukkelijk toekennen; dat daaruit moet worden afgeleid dat verzoeker het besluit van de burgemeester rechtstreeks kan aanvechten, zoals hij trouwens ook doet, naast het aanvechten van het besluit van de gouverneur; dat bijgevolg alleen rekening moet worden gehouden met de middelen die tegen het bestreden besluit van de burgemeester gericht zijn of als zodanig kunnen worden aangewend, rekening houdend met hetgeen hiervoren werd gezegd";

2. Overwegende dat verzoeker op 5 februari 1997 overleden is; dat zijn erfgenamen het geding hervat hebben; dat zij aanvoeren een financieel belang te hebben bij "de verdere afhandeling van de hangende procedure";

3.1. Overwegende dat verzoeker in het vierde en het achtste middel aanvoert dat de bestreden tuchtbeslissing gevitieerd is doordat het tegen hem gevoerde tuchtonderzoek op een niet objectieve wijze werd gevoerd, doordat de burgemeester geen rekening heeft gehouden met de omstandigheid dat de ten laste gelegde feiten eigenlijk werden uitgelokt en doordat, ten onrechte, rekening werd gehouden, bij de straftoemeting, met tuchtrechtelijke precedenter.

Overwegende dat verzoeker stelt dat het door de burgemeester bevolen bijkomend onderzoek "niet werd gehouden om de waarheid te achterhalen, maar enkel om te

pogen de argumenten van verzoeker te ontkrachten en bijkomende bewijzen te verzamelen ten laste van verzoeker, dat "van deze gelegenheid (...) bovendien gebruik (werd) gemaakt om een NIEUW verslag op te stellen (stuk 36), waarbij een aantal van de oorspronkelijke belangrijke elementen als onbelangrijk terzijde werden geschoven (omdat immers het tegendeel bewezen was), terwijl het weinige dat ten laste van verzoeker overbleef, met alle middelen uit zijn verband werd gerukt en zelfs extra in de verf werd gezet ...". (vierde onderdeel van het achtste middel), dat "de provocatie door A.C. VAN DER JEUGHT (...) manifest (is)" zodat de tuchtoverheid "hiermede rekening (dient) te houden en (...) dit element niet terzijde (kan) schuiven" (vierde middel) en dat, ten slotte, "in de bestreden beslissing (...) verwezen (wordt) naar tuchtrechtelijke precedënten", die hetzij "zonder gevolg (geklasseerd werden)", hetzij "het voorwerp uitma(ken) van een procedure voor de Raad van State (straf van 8.9.83)" (achtste onderdeel van het achtste middel);

3.2. Overwegende dat de eerste verwerende partij in de memorie van antwoord ten aanzien van het vierde middel stelt dat verzoeker de provocatie niet bewijst; dat zij ten aanzien van het vierde onderdeel van het achtste middel antwoordt dat een nader onderzoek van de feiten gewenst was omdat tegenstrijdige verklaringen bestonden over de vraag of verzoeker zich laakbaar had gedragen tegenover adjunct-commissaris F. VAN DER JEUGHT; dat zij ten aanzien van het achtste onderdeel van het achtste middel in wezen antwoordt dat het niet verboden is te verwijzen naar eerder bestraft inbreuken op de tucht, ook wanneer de toen opgelegde straffen met een annulatieberoep bestreden zijn, dat het evenmin verboden is te verwijzen naar eerder gebeurde en niet bestraft feiten, wanneer die een beter inzicht geven in de persoonlijkheid van de betrokkene en in de feiten die hem nu ten laste worden gelegd en dat hoe dan

ook die gegevens alleen de gegrondheid van het aan verzoeker opgelegde psychisch onderzoek staven, maar niet van de tuchtstraf;

3.3. Overwegende dat verzoeker in de memorie van wederantwoord aanvoert dat de verwerende partij niet betwist dat het bijkomend onderzoek ingesteld is met het oog op het ontkrachten van haar argumentatie; dat hij er in dat verband op wijst dat niet is ingegaan op zijn verzoek om getuigen te verhoren, dat ook Nancy VAN MALDEREN niet opnieuw is gehoord terwijl F. VAN DER JEUGHT wel bijkomende uitleg heeft gegeven -ter gelegenheid waarvan hij zelfs de aan verzoeker verweten termen nog heeft versterkt- en dat hoofdinspecteur VAN MOER nog wel een verklaring heeft kunnen geven maar dat die verklaring onmiddellijk in twijfel is getrokken; dat hij vervolgens opmerkt dat het bestuur "elke beoordeling van het gedrag van de betrokken officier" uit de weg is gegaan, dat het integendeel een bijkomend onderzoek heeft ingesteld om de door hem aangebrachte argumenten te kunnen ontkrachten teneinde aldus in het tweede tuchtverslag de provocaties van F. VAN DER JEUGHT weg te kunnen laten en zelfs uitdrukkelijk te vermelden dat hiermee geen rekening kon gehouden worden; dat hij tenslotte herhaalt dat geen rekening kon gehouden worden met een tuchtstraf die het voorwerp uitmaakt van een annulatieberoep;

4.1. Overwegende dat het verloop van het tucht-onderzoek, zoals dat uit de gegevens van het administratief dossier blijkt, vragen doet rijzen aangaande de sereniteit en de onpartijdigheid waarmee het tuchtdossier ten laste van verzoeker is opgesteld; dat het inderdaad een open vraag is waarom de politiecommissaris in zijn eerste tuchtverslag van 18 december 1986 aan de burgemeester geen melding maakte van de op 5 augustus 1986 door hoofdinspecteur VAN MOER afgelegde verklaring, die gunstig was voor verzoeker, maar dat hij integendeel

uitdrukkelijk vermeldt: "Er waren geen collega's getuigen van het voorval"; dat het evenmin duidelijk is waarom de politiecommissaris verwijst naar de feitelijke onmogelijkheid om te voldoen aan de vraag van verzoeker om de bij het incident aanwezige buitenstaander te verhoren, om nadien, wanneer hij er toch in geslaagd is de betrokkene te laten verhoren, geen aanvullend verslag op te maken waarin minstens die verklaring in verband wordt gebracht met de tegenstrijdige verklaringen van verzoeker en van F. VAN DER JEUGHT; dat de politiecommissaris in het tweede tuchtverslag aan de burgemeester de tenlasteleggingen anders formuleert en dat hij daarbij het beweerde agressief gedrag van verzoeker in de namiddag buiten beschouwing laat, naar beweerd omdat "afgeweken wordt van de kern van de zaak", maar dat hij anderzijds toch opnieuw alle geloof hecht aan de verklaring van F. VAN DER JEUGHT;

4.2. Overwegende dat die eenzijdige benadering van de aangelegenheid door de hiërarchische meerderen van verzoeker niet automatisch de uiteindelijke tuchtstraf vitieert; dat immers de tuchtoverheid ertoe verplicht is zich, rekening houdend met de haar voorgelegde gegevens van het dossier en na de betrokkene dienaangaande in zijn verweer gehoord te hebben, een eigen oordeel te vormen over de haar voorgelegde feiten; dat te dezen de bestreden beslissing aldus overweegt dat "uit het dossier ten minste kan weerhouden worden dat betrokkene zich smadelijk heeft uitgelaten ten aanzien van een officier hetgeen overigens -behalve een bepaald woordgebruik- niet wordt betwist"; dat die overweging voorkomt als de correcte samenvatting van het dossier dat aan de burgemeester is voorgelegd; dat verzoeker zich trouwens tegen die kwalificatie niet verzet;

4.3. Overwegende dat de burgemeester de aldus samengevatte tenlastelegging als een tuchtinbreuk heeft in aanmerking genomen omdat het element van de uitlok-

king, waarop verzoeker hem bij het verhoor had gewezen, geen "verschoningsgrond" kon vormen en omdat "de tuchtrechtelijke precedents" van verzoeker er naar zijn oordeel op wezen dat zijn "onbetamelijk gedrag niet als uitzonderlijk kan worden beschouwd";

4.3.1. Overwegende, wat de uitlokking betreft, dat de burgemeester op basis van het eerste verslag van de commissaris, waarin de feiten die zich voordeden op 21 mei 1986 in de namiddag en die gebeurd in de avond van dezelfde dag als één geheel worden aangezien, en van het verhoor van verzoeker dienaangaande tot de vaststelling is gekomen dat bijkomend onderzoek nodig was; dat dit onderzoek, onder het voorwendsel dat men niet moest "afwijken van de kern van de zaak", beperkt is tot de feiten die verzoeker in wezen nooit betwist heeft, te weten zijn onwelvoeglijk gedrag op 21 mei 's avonds; dat evenwel op die wijze de eerste verwerende partij de aandacht volledig afgeleid heeft van de vraag of F. VAN DER JEUGHT niet zelf enige verantwoordelijkheid droeg voor de uiteindelijke woedeuitbarsting van verzoeker die door de commissaris nochtans zelf als "een overreactie, abnormaal in verhouding tot de feiten die er aanleiding toe gaven" omschreven is; dat in die omstandigheden de burgemeester het element "uitlokking", waarop verzoeker zich herhaaldelijk had beroepen, niet zonder meer kon afwijzen op grond van de algemene bemerking dat het ambt van politieagent "geen overmatig gedrag" toelaat;

4.3.2. Overwegende dat de verwijzing in de aanhef van de bestreden beslissing naar de "tuchtrechtelijke precedents" van verzoeker, om aldus te bewijzen dat zijn "onbetamelijk gedrag (...) niet als uitzonderlijk kan worden beschouwd", teruggaat naar de gegevens opgenomen op het blad "tuchtsancties en -maatregelen" uit het persoonlijk dossier van verzoeker; dat evenwel die gegevens het niet mogelijk maken te stellen dat het

tuchtrechtelijk optreden van de verwerende partij in het verleden aantoon dat het laakbaar gedrag, dat verzoeker op 21 mei 1986 tentoon gespreid heeft, niet als uitzonderlijk kan worden beschouwd; dat immers het enige tuchtrechtelijk optreden dat op dat formulier voorkomt betrekking heeft op een door de burgemeester opgelegde tuchtstraf van 14 dagen schorsing, maar dat die tuchtstraf uitgesproken is wegens feiten die niets vandoen hebben met het gedrag van verzoeker tegenover zijn meerderen; dat de overige misdragingen vermeld op dat formulier geen "tuchtrechtelijk precedent" in de eigenlijke zin betreffen; dat twee ervan wel verwijzen naar het gedrag van verzoeker jegens zijn meerderen, dagtekenend van 3 april 1983 ("onbetamelijke uitlatingen t.o.v. inspecteur") en uit de jaren "1979/1980" ("laster t.o.v. van Hoofdcommissaris") maar dat op die feiten geen echte tuchtstraf gevolgd is; dat zij derhalve ook nu niet als een "tuchtrechtelijk precedent" bij de zaak konden betrokken worden; dat de bovenvermelde middelen gegrond zijn,

## **B E S L U I T :**

### **Artikel 1.**

Vernietigd wordt de beslissing van 24 maart 1987 van de burgemeester van de stad Mechelen waarbij aan Eduard VAN DEN BOSCH de tuchtmaatregel van schorsing voor 21 dagen met beroving van wedde wordt opgelegd.

### **Artikel 2.**

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de stad MECHELEN.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op dertig juni 1900 zevenennegentig, door de IVE kamer, die was samengesteld uit :

|        |                     |                  |
|--------|---------------------|------------------|
| de HH. | J. BORRET,          | kamervoorzitter, |
|        | D. VERBIEST,        | staatsraad,      |
|        | A. VANDENDRIESSCHE, | staatsraad,      |
| Mevr.  | A. WIJNANTS,        | griffier.        |

**De griffier,**

**De voorzitter,**

**A. WIJNANTS.**

**J. BORRET.**